

El 'zisosoure' que va nàixer d'una endevinalla

L'editorial Tàndem publica un àlbum il·lustrat protagonitzat per un divertit i poètic bestiari

CARLES GÁMEZ

Fa dotze anys l'editorial Tàndem publicava el llibre *Les endevinalles de Llorenç*, un petit àlbum creat per Llorenç Giménez i il·lustrat a quatre mans per Montse Gisbert i Carmela Mayor, on text i dibuixos formaven una seductora cartografia visual per a ús i joc de descobriments dels més menuts. El llibre convidava amb fantasia i llibertat a l'exercici de les endevinalles a partir d'una proposta visual enginyosa, i va constituir un succés editorial inesperat. Un èxit confirmat, entre altres guardons, pel Premi a les Millors Il·lustracions dels Llibres Infantils i Juvenils del Ministeri d'Educació i Cultura el 1998 i el de l'Institut Interuniversitari. “Un reconeixement”, recorda la seua editora Rosa Serrano, “que, sobretot, ens va incitar a continuar en aquest camí del llibre infantil, que ha acabat sent una de línies hegemòniques de la nostra editorial. A més, vam rebre peticions per a altres editorials, d'Andalusia, de Castella, i això ens va animar a traduir-ho, cosa que hem continuat fent fins ara”. Coincidint amb el desé d'aniversari, l'editorial va posar en marxa un concurs per a seleccionar les millors endevinalles fetes per alumnes entre sis i set anys. Centres de tot el País Valencià van participar en la iniciativa literària, que va quedar re-

es tradueix en uns textos on es respira aquesta barreja de creativitat, innocència i poesia que protagonitza el món de la infància”.

Tot feia pensar que el llibre de les endevinalles havia arribat a la seua terminal creativa, però a l'editorial va aterrar fa un any un àlbum infantil protagonitzat per un misteriós animal, el *zisosoure*, d'ADN desconegut i amb procedència geogràfica dels Països Baixos. L'àlbum il·lustrat duia com a remitent la prestigiosa editorial Clavis i com a autora, Agnès de Ryckel. “Estava escrit en

neerlandés”, comenta Rosa Serrano, “i recordava *Les endevinalles*”. Com aquell, estava construït en forma de joc creatiu amb una sèrie d'il·lustracions que invitaven al descobriment i la recerca imaginativa. La veritat és que em va cridar l'atenció, no sols per la similitud formal amb *Les endevinalles*, sinó sobretot per la qualitat dels dibuixos, unes il·lustracions que mostraven una gran força plàstica per a captar els objectes més quotidians”. El misteri va quedar finalment desvetllat. “Montse Gisbert, una de

les il·lustradores del *Llibre de les endevinalles*”, assenyala Rosa Serrano, “és professora de dibuix a Brussel·les i va demanar als seus alumnes un treball de fi de curs. Agnès de Ryckel, una xica belga i alumna seua, va prendre com a referència precisament *Les endevinalles de Llorenç* que Montse l'havia fet conèixer”. Aquesta il·lustradora, a partir del seu format original, va decidir reinterpretar aquest joc o viatge d'exploració entre l'univers quotidià i el fantàstic. Ara el *zisosoure* fa el seu retorn a la casa

matriu en la seua versió valenciana, mentre amplia el seu territori lingüístic. “Des de la primera il·lustració”, diu Rosa Serrano, “és un llibre que et captiva, perquè està fet amb molta tendresa a partir d'aquesta recerca de la bestiola en cada una de les pàgines”. “Un exercici”, continua, “d'altra banda tan comú en la literatura infantil, aquest del camí de descobriment i aprenentatge a través de la fantasia. Les il·lustracions criden l'atenció per aquesta barreja de lirisme i humor que ha sabut transmetre l'autora a l'hora de dibuixar aquest nou bestiari”.

Un bestiari sorprenent, on descobrim que els porquets tenen nas d'arruixadora i les balenes llueixen cues de lluna, i fins i tot els cocodrils més ferotges exhibeixen el seu morro de sabata estil Panama Jack.

L'autora del llibre, Agnès de Ryckel, és una jove il·lustradora de Brussel·les

Una de les endevinalles visuals del llibre *Zisosoure*, dalt sense desplegar i baix quan ja ha estat desplegada.

A l'editorial va aterrar fa un any un àlbum infantil protagonitzat per un misteriós animal

flectida en un altre llibre, *10 endevinalles infantils*, a partir de *Les endevinalles de Llorenç*. Una altra vegada Montse Gisbert i Carmela Mayor foren les encarregades de visualitzar-ho, posant color i formes a l'obra dels alumnes i les alumnes guanyadores. “És un llibre”, diu Rosa Serrano, “escrit pels mateixos xiquets i això

Un mosaic d'inquietuds

La casa que vull

Enric Balaguer

Arola editors.

Premi Rovira i Virgili

Tarragona, 177 pàgines

LLUÍS ALPERA

El fet que la literatura catalana haja comptat, almenys, amb dues figures cabdals —Josep Pla i Joan Fuster— en el camp de l'assaig i altres plataformes col·laterals com ara dietaris, epistolaris o memòries, ha produït una forta seducció entre els escriptors de darrera hora. Sobretot, en aquells que no gosen conrear públicament la narrativa o la poesia, posem per cas, i deci-

deixen, mitjançant la fórmula dels dietaris, expressar els llampecs de la intuïció de l'instant o els processos habituals de l'anàlisi/síntesi d'aquesta prosa curta i assagística.

Pot ser el cas del professor Balaguer que es mou des de fa algun temps a cavall entre columnes periodístiques, treballs d'erudició i reflexions personals sobre el queviure diari, sobre temes diversos de la cultura contemporània o sobre el context més immediat que ara ja comença a bastir. *La casa que vull*. E. Balaguer (el Castell de Guadalest, 1959) compagina les seues reflexions intel·lectuals des de dues plataformes complementàries: una, l'urbana

d'Alacant, lloc on resideix i treballa, l'altra, des d'una casa de camp a Gines, a la Costera Roja de la vall de Guadalest, dins la Marina. Els caps de setmana el

L'autor es mou entre columnes periodístiques, treballs d'erudició i reflexions personals

professor Balaguer sembla entonar el *Beatus ille* i es refugia a Gines per treballar el camp i fruit de passejades i reflexions que trasllada al paper. Així, amb les reflexions i els apunts

del seu dietari personal ha fornint aquest nou llibre, *La casa que vull*, veritable mosaic d'inquietuds intel·lectuals i humanes.

El cas és que la meditació, la reflexió i el procés clau d'anàlisi/síntesi serveixen a l'escriptor de Guadalest per a cercar un ideal de vida, allunyat de l'ambició de poder professional o d'altres corrupteles corporatives. Tan sols es deixa acompanyar pels darrers amics literaris més recents: Amat-Piniella, M. Roig, G. Miró, G. Brenan, Saint-Exupéry, T. Moix, E. Morin, Puig i Ferrater, Sartre, Palau i Fabre, i, amb una atenció especial, Jan Morris, amb un llibre de l'escriptora gal·lesa que sembla influir poderosament perquè compar-

teix un propòsit semblant: *La casa d'una escriptora de Gal·les*.

Balaguer, per a reflectir els seus dots d'observació i de reflexió, empra una prosa àgil i vigorosa, així com una sintaxi punyent i directa, precisa. El capítol “La badia d'Alacant, de nou”, que l'autor pot contemplar perfectament des de casa, impacta per la seua força descriptiva. A més de la soledat, l'autor mostra simpaties pel budisme, la psicoanàlisi, el fort cromatisme dels colors del camp, certs personatges de l'entorn rural, un cert grau d'ironia: “les olors del camp —de les cases del camp i de bona part de la gent— m'aterreixen. Un ha de tenir un nas a prova de sentors...”.

El mestre Fuster està present dins bona part del quefer assagístic i de les confessions d'aquest atractiu diari anomenat *La casa que vull*.